

Heinolan kaupunki
 Sosiaali- ja terveystoimi
 Kotihoito

HEINOLAN KOTIHOIDON PALVELUT JA KRITEERIT 1.1.2013 ALKAEN

Kotihoidon toiminta-ajatus

Kotihoito tukee asiakkaan kotona selviytymistä ympäri vuorokauden yksilöllisen hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti. Toimivuutta ylläpidetään voimavaralähtöisellä ja kuntouttavalla työotteella (esimerkiksi jos asiakas pystyy tiskaamaan, hän tiskaa itse eli tekee itse omien voimavarojensa mukaan arkisia askareita). Asiakkaita tuetaan oman elämänsä hallintaan hyödyntämällä asiakkaan omia voimavaroja. Kotihoitoa toteutetaan yhteistyössä läheisten ja kolmannen sektorin kanssa. Omaishoitoa tuetaan erilaisin tukitoimin, esimerkiksi omaishoidettavalla on mahdollisuus osallistua **Päivätoiminta**-ryhmään. Moniammatillisuus, yhteisöllisyys ja yhteistyö sekä välittäminen ja huolenpito korostuvat asiakkaan tukemisessa.

Heinolan kaupungin kotihoidon palvelut ja kriteerit

Kotihoidon toimintaperiaatteena on antaa hyvää ja turvallista hoivaa ja hoitoa kotihoidon kriteerit täyttävälle asiakkaalle. Hoidon lähtökohtana on voimavaralähtöinen asiakkaan toimintakykyä ylläpitävä, ja kuntouttava hoitotyö, jossa huomioidaan asiakkaan omat voimavarat selviytyä mahdollisimman omatoimisesti päivän askareista ja hoitotoimenpiteistä sekä arvioidaan toiminnallinen avuntarve. Asiakkaan voinnin muutoksia pyritään ennakoimaan ja puuttumaan niihin mahdollisimman varhain, jotta asiakas voi elää hyvää elämää kotonaan.

Kaupungin kotihoidon ohella yksityiset palvelun tuottajat tarjoavat kotihoidon palveluja. Tämän lisäksi eri vapaaehtoistyötä tekevät tahot tarjoavat vanhuksille erilaisia palveluja. Jokaisen asiakkaan tilanne arvioidaan yksilöllisesti yhdessä asiakkaan ja tarvittaessa lisäksi omaisten kanssa, tavoitteena on löytää asiakkaan kannalta tarkoituksenmukaisin järjestely hoidon ja hoivan toteutuksessa. Päätös annettavista kotihoidon palveluista tehdään kotihoidon kriteerien ja asiakkaan kotiin tehtävän arviointikäynnin ja/tai hoitoneuvottelun perusteella yhdessä asiakkaan kanssa.

Kotihoidon palveluiden saaminen edellyttää hoitomyynteisyyttä (esim. asiakas on kotona sovittuna aikana). Ongelmatilanteissa pidetään hoitoneuvottelu ja yhdessä kotihoidon, asiakkaan ja omalääkärin kanssa arvioidaan tilanne sekä päätetään miten palveluja jatkossa annetaan.

Kotihoidon asiakkailta edellytetään tupakoimattomuutta työsuojelullisista syistä

kotihoidon työntekijöiden käyntien aikana. Heinolan kaupunki on savuton työpaikka.

KOTIHOIDON KÄYNNIT

Säännöllinen kotihoito

Säännöllisen kotihoidon lähtökohtana on, että asiakkaan hoito- ja huolenpito vaatii sosiaali- ja terveydenhuollon ammattiosaamista. Säännöllistä kotihoitoa annetaan silloin, kun asiakas tarvitsee apua päivittäisistä toiminnoista selviytymiseen, lääkehuoltoon tai muiden sairaanhoidollisten toimenpiteiden suorittamiseen vähintään kerran viikossa, eikä tule autetuksi omaisten tuella tai kotihoidon tukipalveluilla. Säännöllisen kotihoidon asiakkaan kanssa laaditaan hoito- ja palvelusuunnitelma, jossa määritellään hoidon yksilöllinen toteuttaminen. Samalla selvitetään omaisten ja lähipiirin mahdollisuus osallistua asiakkaan hoitoon. Omaisten tuki ja mukanaolo on tärkeää, sillä se lisää asiakkaan turvallisuudentunnetta.

Säännöllisen kotihoidon maksu on lakiin perustuva ja määräytyy asiakkaan tulojen ja viikoittaisen käyntimäärän perusteella.

Käyntejä asiakkaan luona tehdään tilapäisenä käyntinä enintään kuukauden ajan, poikkeuksena tilapäinen kotisairaanhoidonkäynti (kts. s. 3. kotihoidon kertakäynti) Säännöllinen kotihoito tai tilapäiskäynti määräytyy asiakkaan tarpeen mukaan. Satunnainen lisäkäynti ei heti johda maksun korotukseen.

Kotihoidon asiakkailla on oltava kotihoidon kriteerien mukainen toimintakyvyn aleneminen kotihoidon palvelujen saamiseksi. Selkeästi päihtyneen asiakkaan kotona kotihoidon työntekijät eivät voi työskennellä. Myöskään kauppa-asiointipalveluihin ei ohjata päihtynyttä asiakasta. Asiakkaat, jotka tarvitsevat pelkästään keskusteluapua ohjataan muiden avopalveluiden piiriin esim. 3.sektorin palveluihin tai psykiatrian avopalveluihin.

Tilapäiskäynnit

Kotihoito tekee terveydentilan arviointikäyntejä vain kotihoidon asiakkaille (esimerkiksi flunssa tai keuhkokuume), muut terveydentilan arviointia tarvitsevat asiakkaat ohjataan poliklinikalle omahoitajan tai omalääkärin vastaanotolle.

Kotihoito tekee tilapäiskäynnin silloin kun asiakkaalla on vaikeuksia poistua asunnoltaan esim. jos asiakas tarvitsee kulkemiseen ambulanssikuljetuksen (mm. lonkkaleikatun hakasten poisto) tai hänen on vaikea päästä asunnostaan saattajan auttamanakin (hissittömyys).

Kotona tehtävä tilapäinen sairaanhoidollinen käynti (esim. verinäytteen otto) perustuu ammatilliseen asiakkaan toimintakyvyn arvioon. Jos asiakas pääsee

kulkemaan palvelupisteeseen joko itsenäisesti tai saattajan avustamana (esim. taxi), niin asiakas ohjataan avopalveluiden piiriin.

Kotihoidon kertakäynti

Asiakas tarvitsee apua harvemmin kuin kerran viikossa, lyhyemmän tai pitemmän ajanjakson. (esim. lääkainjektion pistäminen tai muita sairaanhoidollisia toimenpiteitä).

- Kotisairaanhoidon kertakäynti (sairaanhoidollinen käynti)

Laboratoriokokeita varten asiakas käy ensisijaisesti itse tai ulkopuolisen saattamana laboratoriossa. Jos käynti laboratorioissa ei onnistu, laboratoriokokeet otetaan asiakkaan kotona.

Injektioasioissa asiakas ohjataan sairaanhoitajan vastaanotolle, jos käynti vastaanotolle ei onnistu, niin kotihoito antaa injektiot asiakkaan kotona.

- Kotihoidon kertakäynti (muu hoidollinen käynti)

Iltta- ja viikonloppukäynti

Asiakkaan toimintakykyarvion viitteelliset arvot iltta- ja viikonloppukäynneille:

- RaVa 2.0 tai yli
- MMSE 23 tai alle
- käyntimäärät 2 tai yli/vrk

Iltta- ja viikonlopputyössä tehdään vain välttämättömin hoito- ja hoivatyö.

Toivomme läheisten ilmoittavan etukäteen kotihoidon henkilöstölle, jos he ovat asiakkaan luona iltaisin, viikonloppuisin tai juhlapyhinä ja jos asiakkaan hoito ei vaadi sillä kertaa kotihoidon työntekijän paikalle tuloa (esim. lääkkeenanto).

Ilttaisin ja viikonloppuisin voidaan ottaa vastaan sairaalasta kotiutuvia kotihoidon asiakkaita, joiden kotiutuminen on sovittu ennakolta. Uudet asiakkaat kotiutetaan pääsääntöisesti virka-aikana.

Jos pelkkä lääkityksen anto vaatii iltakäynnin, asiasta neuvotellaan lääkärin kanssa ja muutetaan lääkkeen antoaikaa sellaisen lääkkeen kohdalla, joka voidaan antaa muulloin kuin iltaisin.

Yöhoitokäynti

Asiakkaan toimintakykyarvion viitteelliset arvot yöhoitokäynneille:

- RaVa 2.5- tai yli
- käyntimäärät 3 tai yli/vrk

Yöhoito tukee kotona selviytymistä.

Yöhoidon järjestämisen edellytyksenä on että yöpartiolla on asiakkaan avain. Yöhoidon tarpeellisuutta ja määrää arvioidaan säännöllisesti.

Yöhoidon tehtävät:

- wc-käynneissä avustaminen (portatiivin ym. apuvälineiden käyttömahdollisuus selvitetty)
- vaipanvaihto
- katetrointi (muut hoitovaihtoehdot selvitetty)
- asentohoito asiakkaille, jotka eivät itse pysty vaihtamaan asentoa ja joilla paine-haavauman vaara on olennainen
- yöhoidon asiakkaiden turvapuhelinhälytyksiin liittyvät kotikäynnit tarvittaessa
- voinnin seuranta (asiakkailla, joilla äkillisiä terveydentilan muutoksia sekä kotiutuskokeilut ja sairaalasta kotiutuneet, joilla hoidolliset syyt vaativat yökäyntejä)

Toivomme läheisten ilmoittavan etukäteen kotihoidon henkilöstölle, jos he ovat asiakkaan luona öisin, ja jos asiakkaan hoito ei vaadi sillä kertaa kotihoidon työntekijän paikalle tuloa (esim. avustaminen wc-käynnillä)

Vaikeavammaisille annettavat kotihoidon palvelut annetaan vammaispalvelujen puolella vammaispalvelutiimin toimesta.

KOTIHOIDON TEHTÄVÄKOKONAISUUDET

Hoidolliset tehtävät

Kotihoidossa on käytössä lääkkeiden koneellinen annosjakelu. Kotihoito toimittaa annosjakelupussit asiakkaille. Alle kolme lääkettä käyttäville asiakkaille voidaan kotihoidossa jakaa lääkkeitä erillistä korvausta vastaan mutta tällöin asiakkaalla tulee olla muitakin kotihoidon palveluja. Pelkkää lääkkeidenjakoa tarvitsevat asiakkaat ohjataan yksityiselle tai apteekin lääkkeiden koneellisen annosjakelun asiakkaaksi. Kotihoidosta varmistetaan, että asiakas löytää tarvitsemansa avun. Esimerkiksi vain haavahoitoa tarvitseva asiakas ohjataan haavahoitajan vastaanotolle. Jos asiakkaalla on vaikeuksia päästä haavahoitajan vastaanotolle, niin haavahoidot tehdään kotona lääkärin / haavahoitajan ohjeen mukaan.

Mahdollisuuksien mukaan asiakas/omainen opetetaan selviytymään diabeteksen hoidosta itsenäisesti. Asiakkaalle voidaan mm. ladata insuliinikynä valmiiksi, jolloin hänelle jää pistäminen.

Säännöllisen kotihoidon asiakkaiden laboratoriokokeet otetaan asiakkaan kotona.

Verenpainetta seurataan sairauden vaiheen edellyttämällä tavalla.

Lääkärin määräämät silmä- ja korvatipat tiputetaan asiakkaalle, mikäli asiakas itse tai lähipiiri ei pysty sitä hoitamaan. Kaihileikkaussilmätipat on mahdollista

tiputtaa 4 x vrk:ssa. Kostutus- yms. tipat annetaan muiden käyntien yhteydessä.

Välittömät hoivalliset tehtävät

Henkilökohtainen hygienia

- suihkutus 1 x viikko
- päivittäiset ”pikkupesut”
- jalkojen rasvaus,
- jalkojen perushoidon tekee yksityinen jalkahoitaja, kotihoito tilaa tarvittaessa ajan jalkahoitajalle
- ihon perusrasvaus
- eritystoiminnan seuranta ja hoito tarvittaessa

Ravitsemus

- ensisijaisesti käytetään ateriapalvelua ja/tai valmiita aineksia
- aamu-, väli- ja iltapalan laitto sekä valmiin ruoan lämmitys tarvittaessa
- huolehditaan päivittäisen nesteen saannista
- terveellisen ruokavalion neuvonta ja ohjaus
- ravitsemustilan seuranta (MNA)

Kuntoutus

- toimivuus (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen)
- tuetaan asiakkaan toimintakykyä (voimavarakartoitus / kuntoutussuunnitelma / liikuntasuunnitelma) yhdessä asiakkaan kanssa tehdyn suunnitelman mukaan)
- ennakointi (seurataan ja arvioidaan asiakkaan voinnin muutoksia ja puututaan niihin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa)
- toimintakykyä seurataan mittareiden avulla (esim. Barthell, Rava jne.)

Välilliset hoivalliset tehtävät

Pyykkipalvelut

- pyykkipalveluja tarvitseva kotihoidon asiakas ohjataan yksityiselle palvelutuottajalle
- silitys, mankelointi, vaatteiden käsinpesu sekä mattojen, verhojen yms. pesut järjestetään omaisen tai yksityisen palveluntuottajan toimesta

Pyykinpesu asiakkaan omalla pyykinpesukoneella

- edellytyksenä on, että asiakas on mukana pyykinpesussa
- pyykinpesu tehdään asiakkaan vastuulla ja asiakkaan ollessa paikalla
- pyykinpesukone voidaan joutua jättämään päälle kotihoidon työntekijän lähtiessä, joten edellytyksenä on, että asiakas ymmärtää pyykinpesukoneen jääneen päälle
- pyykinpesu asiakkaan omalla pyykinpesukoneella edellyttää asiakkaan / omaisen allekirjoittamaan lupaa jättää pyykinpesukone päälle kotihoidon työntekijän lähtiessä (erillinen lupa).
- kotihoito tulee myöhemmin tyhjentämään koneen

- Vuodehuolto
- lakanoiden vaihto tarvittaessa
- vuodevaatteiden tuuletus järjestetään omaisen tai yksityisen palvelutuottajan toimesta

Siistiminen

- lattioiden imurointi asiakkaan käytössä olevissa tiloissa 1 x kuukaudessa
- omaisten asuessa samassa taloudessa pyritään siihen, että omainen huolehtii siistimisestä.
- wc:n pesu 1 x viikossa tai tarvittaessa
- tarvittaessa roskien ulosvienti
- jääkaapin siistiminen, pakastimen sulatus pääasiassa lähipiirin tai yksityisen palveluntuottajan toimesta
- asiakkaan tiskien tiskaus
- omaiset tai vieraat huolehtivat itse tiskit tai ruokatarvikkeiden hankinnan esim. juhlia varten
- siistiminen kotihoidon palveluna edellyttää asiakkaan tarvetta myös muihin palveluihin
- perussiivouksessa ohjataan käyttämään yksityisiä palvelutuottajia

Asiakkaan kanssa ulkoilu ja saattoapu

- ulkoilu- ja saattoapu järjestetään lähipiirin tai vapaaehtoistyön turvin
- kotihoito voi saattaa asiakkaan lääkäriin, mikäli se on asiakkaan jatkohoidon kannalta välttämätöntä ja työtilanne sen sallii
- kotihoidon saattoapu on maksullinen

Asiointipalvelu

- kauppapalvelu on tarkoitettu ensisijaisesti säännöllisen kotihoidon asiakkaille
- kotihoidolla on sopimus yksityisen palvelutuottajan kanssa kauppa-asiointipalvelusta
- kauppa-asiointipalvelua annetaan kerran viikossa
- kauppapalvelu kotihoidon kautta edellyttää tiliasiakkuutta
- kotihoidon asiointipalveluun ei sisälly alkoholituotteiden välitystä asiakkaille
- omaiset huolehtivat pankki- ja muut asioinnit, poikkeustapauksissa kotihoito tai yksityinen palvelutuottaja
- apteekkiasiointi edellyttää tiliasiakkuutta

Muut tehtävät

- postin haku postilaatikosta
- lumenluonti siltä osin, mikä on välttämätön liikkumisen turvaamiseksi
- puiden kantaminen ja puilla lämmittäminen, kun se on ainoa talon ja ruoan lämmitysvaihtoehto
- lemmikkieläinten hoidosta ja ulkoiluttamisesta huolehtii asiakas itse tai omaiset

KOTIHOIDON TUKIPALVELUT

Ateriapalvelu

- asiakkaan toimintakyky on alentunut ja ateriapalvelu tukee hänen kotona selviytymistään
- asiakkaalla ei ole mahdollisuutta käydä ruokailemassa Heinolan kaupungin avohuollon ruokailupisteissä (Niemelän palvelukeskus, Hopeasillan vanhainkoti) tai muissa lounas-ravintoloissa.
- asiakas ei pysty itse valmistamaan tai lämmittämään ruokaa
- asiakas ei pysty huolehtimaan esim. muistamattomuuden vuoksi riittävän monipuolisesta ruokailusta
- terveydelliset syyt edellyttävät säännöllisen aterian nauttimista esim. diabetes
- ateriapalvelua voidaan tarjota määräajaksi (2-4 viikkoa) esimerkiksi leikkauksen jälkeen kotiutuville, jonka jälkeen arvioidaan ateriapalvelun tarve uudelleen
- ateriapalvelusta saa ensisijaisesti kylmän aterian, enintään seitsemän ateriaa viikossa
- ateriat toimitetaan kolme kertaa viikossa (ma, ke ja pe) 1 – 3 kylmää ateriaa kerralla, perjantaisin on mahdollisuus saada ateriat viikonlopuksi
- asiakas, joka ei pysty itse lämmittämään ateriaansa voi saada lämpimän aterian seitsemänä päivänä viikossa, myös juhlapyhien aikana.

Asiointikuljetus

- asiakkaan itsenäinen kauppa- ja asiointimatka asiointikuljetustaksilla
- asiakas ottaa yhteyttä Ulataksiin (Sipilä puh. 040 5291 280)
- asiointikuljetustaksi hakee sovitusti asiakkaan kotoa
- asiointikuljetustaksi suunnittelee ajoreitin kysynnän mukaan
- taksi tuo asiakkaat torille Sokoksen eteen, josta asiakkaat voivat mennä asioilleen
- sovitun ajan kuluttua asiointikuljetustaksi hakee asiakkaat ostoksineen ja kuljettaa kotiin (palvelun hinta kts. erillinen maksutaulukko)

Kylvetyspalvelut

- kylvetyspalvelua voi saada asiakas, jonka toimintakyky on alentunut siten, että hän tarvitsee apua peseytymisessä ja hänellä on puutteelliset peseytymismahdollisuudet kotona tai peseytymisessä avustaminen kotona vie kohtuuttomasti aikaa (esim. puilla lämmitettävä sauna)
- kylvetyspalveluja tarvitseva asiakas voi valita palvelun tuottajan kaupungin antamista vaihtoehdoista
- asiakkaalle myönnetään enintään 45 € palveluseteli kylvetyspalvelua varten, asiakkaalle jää maksettavaksi palvelutuottajalle omavastuuosuus käyttämästään palvelusta
- kuljetusten järjestelyissä suositaan yhteiskuljetuksia
- asiakas maksaa kuljetuksesta linja-autotaksan mukaisen omavastuuosuuden
- kylvetys- / saunotuspalvelussa on asiakkaalla oltava omat pesuaineet, peseytymisvälineet sekä vaihtovaatteet mukana.

Turvapuhelin

- kaikilla, jotka kokevat tarvitsevansa turvapuhelinpalvelua, on mahdollista saada turvapuhelin kaupungin kautta.
- turvapuhelimen saa ottamalla yhteyttä kotihoidon esimieheen tai kotihoitoon.
- palvelun laskuttaa palvelutuottaja (Esperi Care Oy) suoraan asiakkaalta

- asiakas voi hankkia turvapuhelimen yksityisesti Espero Care Oy:ltä, jolloin turvapuhelinhälytys menee asiakkaan ilmoittamalle henkilölle
- edellytyksenä on, että asiakas on kykenevä käyttämään turvapuhelinta
- turvapuhelimen asennus edellyttää, että asiakkaalla on kiinteä puhelinliittymä tai gsm-liittymä (vaatii erillisen SIM-kortin)
- turvapuhelimiin on saatavissa lisälaitteita esim. muistamattomille asiakkaille, näistä laitteista asiakas maksaa erikseen

Päivätoiminta (kts. erilliset kriteerit)

Palveluseteli

- palveluseteleitä voidaan myöntää omaishoitajille lakisääteisten vapaapäivien järjestelyihin
- omaishoitaja voi valita Palvelu- Santraan kuuluvista palveluntuottajista vapaapäiviensä tekijän
- palvelusetelien myöntämisestä tehdään viranhaltijapäätös

Sotainvalidien palvelut

- sotilasvammalain mukaisesti palveluihin on oikeutettu vähintään 20 % sotainvalidi
- palvelut ovat sotainvalideille maksuttomia
- sotainvalidien saamia palveluja ovat tarpeen mukaan
 - kotihoidon palvelut
 - lääkkeenjako / annosjakelu
 - turvapuhelin
 - lounassetelit tai kotiin kuljetettu ateriapalvelu
 - siivouspalvelu 1 x kk ostopalveluna yksityiseltä palveluntuottajalta
 - matonpesupalvelu (työkeskus), pyykkipalvelu ja lumenauraus- sekä ruohonleikkauspalvelu (Nuorten työpaja torppa)
- palvelukokonaisuus muotoutuu asiakkaan tarpeen mukaan
- asiakkaan tarvitsemista palveluista tehdään aina päätös, joka asiakkaan tulee esittää palveluntuottajalle pyydettyäessä

Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu (kts. erilliset kriteerit)

Omaishoidon tuki (kts. erilliset kriteerit)